DANIŞTAY KARARI

Danıştay Dördüncü Daire Başkanlığından:

Esas No : 2026/7863
Karar No : 2026/4031

KANUN YARARINA TEMYİZ EDEN : Danıştay Başsavcılığı
DAVACI : Mehmet Emin Geyik
VEKİLİ : Av. Servet Mullaoğlu
Akasya Mah. Çevre Yolu Cad. No:26/12 Antakya/HATAY
DAVALI : Reyhanlı Belediye Başkanlığı (E-Tebligat)
VEKİLİ : Av. Mehmet Saruhan
İSTEMİN ÖZETİ : Adana Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 20/04/2021 tarih ve E:2020/763, K:2021/697 sayılı kararının 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51. maddesi uyarınca kanun yararına temyizen incelenerek bozulması istenilmektedir.
YARGILAMA SÜRECİ :

Dava Konusu İstem: Davacı tarafından, kendisinin de kat maliki olduğu Hatay İli, Reyhanlı İlçesi, İrtah Mahallesi, 3205 parsel sayılı taşınmazdaki binada, yapı ruhsatı ve eki mimari projesine aykırı yapılan imalatların 3194 sayılı İmar Kanunu'nun 32. maddesi uyarınca yıkılması talebiyle yapılan başvurunun reddine dair Reyhanlı Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün 15/12/2015 tarihli ve 914 sayılı işleminin iptali istenilmiştir.

İlk Derece Mahkemesi Kararının Özeti: Hatay 1. İdare Mahkemesince verilen 06/02/2019 tarih ve E:2016/157, K:2019/193 sayılı kararla; davacının, Hatay İli, Reyhanlı İlçesi, İrtah Mahallesi, 3205 sayılı parsel üzerinde bulunan taşınmazın kat maliklerinden birisi olduğu, söz konusu taşınmazın 11/05/2013 tarihinde Reyhanlı İlçesinde meydana gelen patlamada yıkıldığı, akabinde kat maliklerinin bir araya gelerek taşınmazın yeniden inşası hususunda anlaştıkları, davacının da bu anlaşmaya katıldığı, binanın yeniden inşasına yönelik yeni proje ve yeni ruhsat düzenlenip düzenlenmediği hususlarının davalı idareden sorulduğu, ancak davalı idarenin 18/12/2018 tarihli beyanına göre, söz konusu bina hakkında yeni bir proje ve yapı ruhsatı düzenlenmediği, buna göre binanın eski projesine göre yapıldığı, dosyadaki bilgi/belgeler ile Reyhanlı Asliye Hukuk Mahkemesinin 2015/21 Değişik İş sayılı dosyasına sunulan bilirkişi raporu birlikte değerlendirildiğinde ise, davacıya ait 14 ve 15 numaralı bağımsız bölümlerin küçültüldüğü, 16 numaralı bağımsız bölümün ise binada oluşan kot farkından dolayı kullanılamaz hale geldiği, bu haliyle söz konusu inşaatın eski proje ve yapı ruhsatına aykırı olduğunun sabit olduğu, buna göre, 3194 sayılı İmar Kanunu hükümleri uyarınca ruhsatsız, ruhsata aykırı binaların denetiminin davalı idare tarafından sağlanması gerektiği, aykırılıkların tespiti halinde ise yine davalı idare tarafından yaptırım uygulanması gerektiği, olayda ise davacının bu yöndeki talebi dikkate alınmaksızın ve herhangi bir denetim gerçekleştirilmeksizin, yapılan inşaatın proje ve ruhsata uygun olduğu gerekçesiyle davacının yıkım isteminin reddine ilişkin işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı gerekçesiyle, dava konusu işlemin iptaline karar verilmiştir.

Kanun Yararına Temyiz Edilen Kararın Özeti: Adana Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 20/04/2021 tarih ve E:2020/763, K:2021/697 kararla; istinaf başvurusuna konu kararın usul ve hukuka uygun olduğu ve kaldırılmasını gerektiren bir neden bulunmadığı gerekçesiyle, istinaf başvurusunun kesin olarak reddine karar verilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI : Cevdet ERKAN

DÜŞÜNCESİ : Davacının bazı bağımsız bölümlerinin maliki olduğu, Hatay İli, Reyhanlı İlçesi, İrtah Mahallesi, 3205 sayılı parsel üzerinde bulunan yapının 11/05/2013 tarihinde ilçede meydana gelen patlamadan dolayı hasar görmesi sonucu yıkılmasının ardından müteahhit firma tarafından yeniden yapılan binanın projeye aykırı olarak inşa edildiğinden bahisle yıkılması talebiyle davalı idareye yapılan 12/11/2015 tarihli başvurunun reddi yolundaki 15/12/2015 tarihli ve 31682229 sayılı işlemin iptaline dair Hatay 1. İdare Mahkemesi'nin 06/02/2019 tarihli ve E:2016/157, K:2019/193 sayılı kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine ilişkin olarak Adana Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesince verilen 20/04/2021 tarihli ve E:2020/763, K:2021/697 sayılı kararın, yürürlükteki hukuka aykırı olduğu ileri sürülerek **davanın tarafı olmayan diğer kat malikleri tarafından kanun yararına temyiz edilmesi talebiyle** Danıştay Başsavcılığını bilgilendiren 21/10/2025 tarihli dilekçe üzerine konu incelendi:

2577 sayılı İdarî Yargılama Usûlü Kanunu'nun 28 Haziran 2014 tarihli ve 29044 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6545 sayılı Kanun'un 24. maddesi ile değişik "Kanun Yararına Temyiz" başlıklı 51. maddesinde, "1. İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir.

2. Temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde karar, kanun yararına bozulur. Bu bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukukî sonuçlarını kaldırmaz.

3. Bozma kararının bir örneği ilgili bakanlığa gönderilir ve Resmi Gazete'de yayımlanır." kuralına yer verilmiştir.

Kanunî süre geçtikten sonra kanun yolu başvurusunda bulunulması üzerine süre aşımı yönünden başvurunun reddedilmesi veya herhangi bir usulî sebeple kanun yolu incelemesine tâbi tutulmadan kararın kesinleşmesi hâllerinde kanun yolu incelemesi yapılmış olmadığından, bu kararlar kanun yararına temyiz edilebilir.

2577 sayılı Kanun'un 20/A ve 20/B maddeleri uyarınca ivedi yargılama usûlü uygulanarak verilen ve istinaf kanun yoluna başvurmadan temyiz edilebilen kararlardan temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşenlerin kanun yararına temyiz edilebileceği hususunda da tereddüt bulunmamaktadır.

6545 sayılı Kanun'un genel gerekçesinde Danıştayın temyizen karara bağladığı iş yükünün azaltılarak Danıştay'ın içtihat mahkemesi rolünün güçlendirilmesinin amaçlandığı belirtilmiş; madde gerekçelerine ilişkin 16. maddesinde, "Maddeyle, idari yargıda istinaf kanun yolunun kabul edilmesinin zorunlu sonucu olarak kanun yararına temyiz kurumunda değişiklik yapılmaktadır. Buna göre idare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar aleyhine kanun yararına temyiz yoluna başvurulabilecektir." açıklamasına yer verilmiştir. (Başbakanlık Kanunlar Genel Müdürlüğü'nün 12/05/2014 tarihli ve Sayı:31853594-101-900-2165 sayılı, anılan Kanun tasarısına ilişkin gerekçeye ilişkin yazısı;

TBMM, 1908'den Günümüze Tutanaklar,Yasama Dönemi 24, Yasama Yılı 4, Sıra Sayısı 592, s.11,16)

2577 sayılı Kanun'un "İstinaf" başlıklı 45. maddesinde, konusu otuz bir bin Türk lirasını geçmeyen; vergi davaları, tam yargı davaları ve idari işlemlere karşı açılan iptal davaları hakkında idare ve vergi mahkemelerince verilen kararlar ile bölge idare mahkemelerinin 46'ncı maddeye göre temyize açık olmayan kararlarının kesin olduğu belirtilmiştir. Dolayısıyla temyiz edilebilecek kararların gösterildiği İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 46. maddesinde yer almayan konularda bölge idare mahkemelerince verilen nihai kararların kesin olduğu açıktır.

2577 sayılı Kanun'un 51/1. maddesinde yer verilen **"idare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar"** ifadesi ile, idare ve vergi mahkemelerince verildiği anda kesin olan kararlar ile bölge idare mahkemelerinin ilk derece mahkemelerinin istinaf yolu açık kararlarına karşı istinaf yoluna başvurulması üzerine 2577 sayılı Kanunun 46. maddesinde gösterilmeyen konularda istinaf incelemesi sonucunda verdikleri kesin (temyiz yolu kapalı) kararları; **"istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlar"** ifadesi ile de, ilk derece idare ve vergi mahkemelerince verilip istinaf kanun yolu açık olduğu halde taraflarca süresinde istinaf kanun yoluna başvurulmaması sebebiyle kesinleşen kararlar ile istinaf incelemesinden sonra temyiz kanun yolu açık olduğu halde taraflarca süresi içinde temyiz kanun yoluna başvurulmaması sebebiyle temyiz incelemesinden geçmeksizin kesinleşmiş bulunan bölge idare mahkemesi kararlarının anlaşılması gerekmektedir.

Bu itibarla, 2577 sayılı Kanun'un 51. maddesine göre kanun yararına temyiz; istinaf veya temyiz kanun yolları kapalı olduğu için kesinleşmiş ya da istinaf veya temyiz kanun yolları açık olduğu halde taraflardan hiçbirinin süresi içinde istinaf veya temyiz yoluna başvurmaması sebebiyle kesinleşmiş olan idare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerince verilen nihai kararlara karşı başvurulabilen olağanüstü bir kanun yolu olup, bu kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenlerin kanun yararına temyiz edilmesi mümkündür.

"Kanun yararına bozma üzerine, kararı veren mahkemece davaya yeniden bakılmaz, Mahkemenin bozmaya uygun yeni bir karar vermesi gerekmez. Çünkü kanun yararına bozma kararının daha önce kesinleşmiş olan hükmün hukukî sonuçlarını ve dolayısıyla tarafların hukukî durumunu etkileyen bir sonucu yoktur. Bozmanın amacı, benzeri davalarda mahkemelerin aynı hukukî yanlışlığı yapmalarını önlemek ve usûl ve esasa ilişkin hukuk kurallarının belli bir doğrultuda uygulanmasını sağlamaktan ibarettir. Bu nedenle, kanun yararına bozulmuş da olsa, kesinleşmiş karar hükmünü yürütecektir. Kanun yararına bozma kararının Resmî Gazetede yayımlanması ile, uygulanan hukuk kuralının Ülkenin her yanında aynı şekilde anlaşılmasını sağlama amacı güdülmüştür." (YENİCE Kâzım, ESİN Yüksel, Açıklamalı İçtihatlı Notlu İdarî Yargılama Usûlü, 1983, s. 735, 736)

MEVZUAT:

Anayasa'nın "Hak arama hürriyeti" kenar başlıklı 36. maddesinin birinci fıkrasında; "Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir." hükmü getirilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinde; "Bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda; ... üçüncü şahısların davaya katılması, davanın ihbarı, ... hallerinde ...Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, davanın ihbarı Danıştay, mahkeme veya hakim tarafından re'sen yapılır." hükmüne yer verilmiştir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun; "Yargılamaya Hâkim Olan İlkeler" ana başlıklı İkinci Bölümü'nde yer alan 27. maddesinde;

"Davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptirler.

(2) Bu hak;

a) Yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını,

b) Açıklama ve ispat hakkını,

c) Mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini, içerir." hükmü, "İhbar ve şartları" kenar başlıklı 61. maddesinin (1) sayılı fıkrasında; "Taraflardan biri davayı kaybettiği takdirde, üçüncü kişiye veya üçüncü kişinin kendisine rücu edeceğini düşünüyorsa, tahkikat sonuçlanıncaya kadar davayı üçüncü kişiye ihbar edebilir." hükmü "Fer'î müdahale" kenar başlıklı 66. maddesinde; "(1) Üçüncü kişi, davayı kazanmasında hukuki yararı bulunan taraf yanında ve ona yardımcı olmak amacıyla, tahkikat sona erinceye kadar, fer'î müdahil olarak davada yer alabilir." hükmü yer almıştır.

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinin (1) sayılı fıkrası "Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ... konusunda karar verecek olan,... bir mahkeme tarafından ... görülmesini isteme hakkına sahiptir..." kuralını haizdir.

HUKUKİ SÜREÇ :

Dosyanın incelenmesinden; Hatay 1. İdare Mahkemesi'nin 06/02/2019 tarihli ve E:2016/157, K:2019/193 sayılı kararıyla; "Olayda, davalı idare tarafından savunma dilekçesi içeriğinde, patlamada davalı idarenin Belediye Hizmet Binasının da zarar gördüğü, tamamen yanıp yıkıldığı, bu sebeple dava konusu taşınmaza ait ruhsatın yok olduğu, ruhsat ve projenin temin edilemediği, yapılan binanın mimari projeye uygunluğunun, kat maliklerinin görüşü ve kontrolü sağlanmak suretiyle elde edilmeye çalışıldığı iddia edilmiş ise de, bu durumun kabul edilebilir bir gerekçe olmadığı, söz konusu yapıya ait ruhsatın Tapu Müdürlüğü'nden, projenin ise kat maliklerinden temin edilebileceğinin açık olduğu, nitekim Mahkemelerinin 28/11/2018 tarihli ara kararı ile, dava konusu yapı ruhsatı, mimari proje, v.b bilgi belgelerin istenildiği, yapı ruhsatı da dahil olmak üzere istenilen belgelerin Reyhanlı Kaymakamlığı Tapu Müdürlüğü tarafından 25/12/2018 tarihinde dava dosyasına sunulduğunun görüldüğü, ayrıca davacı tarafından Asliye Hukuk Mahkemesi'nin 2015/21 D.İş numaralı dosyasında açılan tespit davasında yaptırılan bilirkişi

incelemesi neticesinde, yapılan inşaatın eski projeye aykırı olduğu ve davacıya ait 14 ve 15 numaralı bağımsız bölümlerin küçültüldüğü, 16 numaralı bağımsız bölümün ise binada oluşan kot farkından dolayı kullanılamaz hale geldiği yönünde tespitlere yer verildiği, bu haliyle söz konusu inşaatın eski proje ve yapı ruhsatına aykırı olduğunun sabit olduğu, bu noktada Mahkememiz ara kararı ile, binanın yeniden inşasına yönelik yeni proje ve yeni ruhsat düzenlenip düzenlenmediği hususlarının davalı idareden sorulduğu, ancak davalı idarenin 18/12/2018 tarihli beyanıyla, yeni bir proje ve yapı ruhsatı düzenlenmediğinin anlaşıldığı, davalı idarenin savunma dilekçesinde beyan ettiği şekliyle, binanın mimari projeye uygunluğunun, kat maliklerinin şifai beyanları/görüşleri doğrultusunda yapılmasının hukuki olarak kabul edilebilir olmadığı, bu haliyle davacının mülkiyet hakkının ihlal edildiği, öte yandan yine davalı idare tarafından, inşaatın içerisinde yapılan değişikliklerden ve aykırılıklardan idarenin sorumlu olmadığı beyan edilmiş ise de, inşaatın içinde ve dışında yapılan değişikliklerin proje ve ruhsata uygunluğunun davalı idarece denetlenmesi gerektiği, aykırılık durumunda ise yıkım kararı ve idari para cezası gibi yaptırımların uygulanması gerektiği, bu durumda, yukarıda yer verilen mevzuat hükümleri uyarınca ruhsatsız, ruhsata aykırı binaların denetiminin davalı idare tarafından sağlanması gerektiği, aykırılıkların tespiti halinde ise yine davalı idare tarafından yaptırım uygulanması gerektiği, olayda ise davacının bu yöndeki talebi dikkate alınmaksızın, herhangi bir denetim gerçekleştirilmeksizin, salt kat maliklerinin beyanına göre hareket edilmekle, yapılan inşaatın proje ve ruhsata uygun olduğu gerekçesiyle davacının yıkım isteminin reddine ilişkin işlemde hukuka uyarlık bulunmadığı" gerekçesiyle dava konusu işlemin iptal edildiği, bu karara yönelik istinaf başvurusunun Adana Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesince verilen 20/04/2021 tarihli ve E:2020/763, K:2021/697 sayılı kararla reddedildiği, kararın kesinleştiği anlaşılmaktadır.

Kanun yararına bozma dilekçesinde; taşınmazın diğer kat malikleri olan kişilerin; mahkemece verilen iptal kararının kesinleşmesi ile davalı idare tarafından yıkım yönünde işlem tesis edildiğini, kesinleşen mahkeme hükmünün icrası aşamasında idare tarafından kendilerine gönderilen yazıyla birlikte durumdan haberdar olduklarını ifade etmişlerdir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME :

Anayasa'nın yukarıda anılan 36. maddesinin birinci fıkrasında, herkesin yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddiada bulunma ve savunma hakkına sahip olduğu hükmüyle mahkemeye erişim hakkı, güvence altına alınan hak arama özgürlüğünün bir unsuru olarak görüldüğünden kişinin adil yargılanma hakkı kapsamına giren güvencelerden faydalanabilmesi için ilk olarak kişiye iddialarını ortaya koyma imkânının tanınması yanında üçüncü şahıslarca açılmış ve doğrudan taraf olmadıkları ancak sonucu itibarıyla menfaatlerini etkileyen bir davada iddia ve savunmalarını dile getirebilmeleri amacıyla davaya katılma imkânının sağlanması, uyuşmazlığın çözümü için gerekli ve sonuca etkili olduğunu düşündükleri hususlarda açıklamada bulunabilmelerine, iddialarını ispata yönelik delil sunabilmelerine imkân sağlanması gerekir.

Her ne kadar 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesinde davanın ihbarının mahkeme tarafından resen yapılacağı belirtilerek davanın üçüncü kişiye ihbar edilip edilmemesi noktasında

mahkemelere yargılamaların makul süre içinde yürütülmesini temin etmek ve bu suretle usul ekonomisi ilkesini gerçekleştirmek amacıyla takdir yetkisi tanınmış ise de kamusal yarar amacıyla öngörülen bu hususun mahkemeye erişimde bireysel ve meşru bir yararın açık olduğu hallerde bu gerekçelerle mahkemeye erişimin kısıtlanmasının üçüncü kişilere aşırı ve orantısız bir yük yüklenip yüklenmediğinin değerlendirilmesi, verilecek karardan menfaatinin doğrudan ya da dolaylı olarak etkilenecek üçüncü kişilerin davaya katılımının temin edilmesi ve davadan haberdar edilmesi gereklidir.

Dolayısıyla bireyin sonucu itibarıyla menfaatini etkileyen bir davadan haberdar edilmeyerek davaya katılımının sağlanmaması ve mahkeme önünde argümanlarını öne sürme imkânından yoksun bırakılması mahkemeye erişim hakkına müdahale teşkil eder.

Dava konusu olayda, kanun yararına temyiz isteminde bulunan kat maliklerinin maliki oldukları taşınmaza ilişkin sonucu itibariyle taşınmazın yıkımına yol açacak işlemin dava konusu edildiği bir idari dava söz konusudur. Taşınmazda kat maliki bir kişi olan davacı tarafından açılan bu davada gayrimenkulün tümünün ruhsat ve eklerine aykırı olduğundan bahisle yıkımı istemiyle yapılan başvurunun reddi yolundaki işlemin iptali istenmiş, yargılama sonucunda dava konusu işlemin iptali yolundaki hüküm doğrudan diğer kat malikleri üzerinde etki ve sonuçlarını göstermiş, idarece mahkeme kararı uygulanarak, keşinleşen kararın uygulanması amacıyla gerekli prosedüre başlanarak yıkım işlemi tesis edilmiş, söz konusu kat malikleri davanın ihbar edilmemesi nedeniyle maliki oldukları taşınmaza ilişkin yargı sürecine katılamadıklarından, uyuşmazlığın esasına ilişkin ve sonuca etkili olduğunu düşündükleri hususlarda görüşlerini dile getirme, delil sunma ve iddialarını ispat etme imkânından yoksun kalmışlardır.

Kat mülkiyetine ilişkin uyuşmazlıklarda, binanın tümünü etkileyen; yıkım, yapının hukuki varlığının sona ermesi gibi işlemlerin tesis edilmiş olması halinde tüm kat malikleri zorunlu dava arkadaşı olduklarından, bu hususun mahkemece re'sen gözetilerek eksik tarafların davaya dahil edilmemesi dava şartı eksikliğine yol açarak adil yargılanma hakkı ihlali ve mülkiyet hakkı ihlaline yol açacağından usuli bir eksiklik olup, bu hususun işin esasına da etkili bir sonuç doğuracağı sonucuna ulaşılmıştır.

Bu durumda derece mahkemesinin 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesindeki davanın ihbarına ilişkin hükümleri yerine getirmemek ve taraf teşkilini eksik bırakmak suretiyle usul hatası yaptığı, istinaf dava dairesince söz konusu usul eksikliğinin telafi edilmediği görüldüğünden kararda hukuka uyarlık bulunmamaktadır.

Nitekim Anayasa Mahkemesinin 07/03/2024 tarihli ve E:2021/16758 sayılı bireysel başvuru kararıyla; kat maliki olunan taşınmaza ilişkin yapı kayıt belgesinin iptali talebiyle üçüncü kişi tarafından açılan davanın kişiye ihbar edilmeyerek yargılamaya katılımının sağlanmaması nedeniyle mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiği iddiasıyla yapılan bireysel başvuru kabul edilerek, Anayasa'nın 36. maddesinde güvence altına alınan mahkemeye erişim hakkının ihlal edildiğine karar vermiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin; Menemen Minibüsçüler Odası/Türkiye kararında, yargıya erişim hakkının, AİHS'nin 6. maddesinin "yargılanma hakkı" ile ilgili birinci fıkrasının

yalnızca bir yönünü oluşturduğu, mahkemeye erişim hakkının etkin olabilmesi için, haklarına müdahale edilen bir kimsenin açık ve kesin bir şekilde bu işleme itiraz edebilmesi ve bu itirazların mahkemece tartışılabilmesi ve incelenmesi gerektiği, İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 31. maddesinin mahkemeye erişim hakkını doğrudan etkilediği belirtilmiştir.

Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulunun 8/11/2021 tarihli ve E.2021/1015, K.2021/2270 sayılı, 12/2/2020 tarihli ve E:2018/1928, K:2020/326 sayılı kararları da bu yöndedir.

Açıklanan nedenlerle, Adana Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 20/04/2021 tarihli ve E:2020/763, K:2021/697 sayılı kararının, niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade ettiğinden, kanun yararına temyizen incelenerek bozulması 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 51'inci maddesi uyarınca talep olunur.

DANIŞTAY TETKİK HÂKİMİ : Aydın UÇAR

DÜŞÜNCESİ : Danıştay Başsavcılığının kanun yararına temyiz isteminin kabulü ile Bölge İdare Mahkemesi kararının, 2577 sayılı Kanun'un 51. maddesi uyarınca, Dairemiz kararında belirtilen gerekçeyle hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere kanun yararına bozulması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Dördüncü Dairesince, Tetkik Hâkiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra gereği görüşüldü:

İNCELEME VE GEREKÇE :

MADDİ OLAY:

Dava dosyasının incelenmesinden; davacı tarafından, kendisinin de kat maliki olduğu Hatay İli, Reyhanlı İlçesi, İrtah Mahallesi, 3205 parsel sayılı taşınmazdaki binada, yapı ruhsatı ve eki mimari projesine aykırı yapılan imalatların 3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca yıkılması talebiyle yapılan başvurunun Reyhanlı Belediye Başkanlığı İmar ve Şehircilik Müdürlüğünün 15/12/2015 tarihli ve 914 sayılı işlemiyle reddedilmesi üzerine, bakılmakta olan dava açılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin "Adil yargılanma hakkı" başlıklı 6. maddesinde; "Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, adil ve kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir..." hükmüne yer verilmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 36. maddesinde; herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir, hükmü yer almış, 90. maddesinde ise; usulüne göre yürürlüğe konulmuş milletlerarası andlaşmaların kanun hükmünde olduğu belirtilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun "Kanun yararına temyiz" başlıklı 51. maddesinde, "1. İdare ve vergi mahkemeleri ile bölge idare mahkemelerinin kesin olarak verdiği kararlar ile istinaf veya temyiz incelemesinden geçmeden kesinleşmiş bulunan kararlardan niteliği bakımından yürürlükteki hukuka aykırı bir sonucu ifade edenler, ilgili bakanlıkların göstereceği lüzum üzerine veya kendiliğinden Başsavcı tarafından kanun yararına temyiz olunabilir.

2. Temyiz isteği yerinde görüldüğü takdirde karar, kanun yararına bozulur. Bu bozma kararı, daha önce kesinleşmiş olan merci kararının hukuki sonuçlarını kaldırmaz.

3. Bozma kararının bir örneği ilgili bakanlığa gönderilir ve Resmi Gazete'de yayımlanır." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Kanunun 31. maddesinde; Bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda; hakimin davaya bakmaktan memnuiyeti ve reddi, ehliyet, üçüncü şahısların davaya katılması, **davanın ihbarı**, tarafların vekilleri, dosyanın taraflar ve ilgililerce incelenmesi, feragat ve kabul, teminat, mukabil dava, bilirkişi, keşif, delillerin tespiti, yargılama giderleri, adli yardım hallerinde ve duruşma sırasında tarafların mahkemenin sukûnunu ve inzibatını bozacak hareketlerine karşı yapılacak işlemler, elektronik işlemler ile ses ve görüntü nakledilmesi yoluyla duruşma icrasında Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu hükümleri uygulanır. Ancak, davanın ihbarı Danıştay, mahkeme veya hakim tarafından re'sen yapılır, hükmüne yer verilmiştir.

2577 sayılı Kanunun 31. maddesinin yollamada bulunduğu 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun "Hukuki Dinlenilme Hakkı" başlıklı 27. maddesinde; davanın tarafları, müdahiller ve yargılamanın diğer ilgilileri, kendi hakları ile bağlantılı olarak hukuki dinlenilme hakkına sahiptirler. Bu hak; a) Yargılama ile ilgili olarak bilgi sahibi olunmasını, b) Açıklama ve ispat hakkını, c) Mahkemenin, açıklamaları dikkate alarak değerlendirmesini ve kararların somut ve açık olarak gerekçelendirilmesini içerir, hükmüne, "İhbar ve şartları" başlıklı 61. Maddesinde ise; taraflardan biri davayı kaybettiği takdirde, üçüncü kişiye veya üçüncü kişinin kendisine rücu edeceğini düşünüyorsa, tahkikat sonuçlanıncaya kadar davayı üçüncü kişiye ihbar edebilir, hükmüne yer verilmiştir.

HUKUKİ DEĞERLENDİRME:

Bireylere menfaatlerini etkileyen işlemlere karşı dava açabilmelerinin yanı sıra üçüncü şahıslarca açılmış ve doğrudan taraf olmadıkları ancak sonucu itibarıyla menfaatlerini etkileyen bir davada iddia ve savunmalarını dile getirebilmeleri amacıyla davaya katılma imkânının sağlanması da mahkemeye erişim hakkı kapsamında değerlendirilmesi gereken güvencelerden biridir (Anayasa Mahkemesi, 07/03/2024 tarihli, Başvuru Numarası: 2021/16758 sayılı kararı). Davanın ihbarı konusunda taraflardan birinin talebi olmasa bile, ihbarın Danıştay, mahkeme veya hâkim tarafından re'sen yapılması gerekmektedir. Ayrıca, yargılanan işlem olmakla birlikte, dava sonucunda verilecek karardan doğrudan etkilenecek kişiye ihbarda bulunulmayıp, onun bilgisi dışında ve uyuşmazlığa ilişkin beyanları alınmadan davanın sonuçlandırılması, Kanun'un amir hükmünün ihlâli olacağı gibi, Anayasa'nın 36 ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 6. maddelerinde düzenlenen adil yargılanma hakkının da ihlâli sonucunu doğuracağı açıktır.

Olayda ise; Hatay İli, Reyhanlı İlçesi, İrtah Mahallesi, 3205 parsel sayılı taşınmazdaki binada, yapı ruhsatı ve eki mimari projesine aykırı yapılan imalatların 3194 sayılı İmar Kanununun 32. maddesi uyarınca yıkılması talebiyle yapılan başvurunun ve daha sonra Mahkeme tarafından verilecek kararın, dava konusu binanın diğer kat maliklerinin hak ve menfaatlerini etkileyeceği, dolayısıyla, diğer kat maliklerinin uyuşmazlığın esasına ilişkin ve sonuca etkili olduğunu düşündüğü hususlarda görüşlerini dile getirme ve iddialarını ispata yönelik deliller sunabilme fırsatını bulamadığı kuşkusuzdur.

Bu durumda; binanın tümünü etkileyen yıkım işlemine karşı açılan davada, diğer kat maliklerine dava ihbar edilerek karar verilmesi gerekirken, 2577 sayılı Kanun'un 31. maddesindeki davanın ihbarına ilişkin hükümler yerine getirilmeyerek ve taraf teşkili eksik bırakılarak, usul hatası yapılmak suretiyle dava konusu işlemin iptali yolundaki İdare Mahkemesi kararına karşı yapılan istinaf başvurusunun reddine dair temyize konu Bölge İdare Mahkemesi kararında hukuki isabet görülmemiştir.

KARAR SONUCU :

Açıklanan nedenlerle;

1. 2577 sayılı Kanun'un 51. maddesi uyarınca Danıştay Başsavcılığı tarafından yapılan **KANUN YARARINA TEMYİZ İSTEMİNİN KABULÜNE,**

2. Yukarıda özetlenen gerekçeyle, Adana Bölge İdare Mahkemesi 2. İdari Dava Dairesinin 20/04/2021 tarih ve E:2020/763, K:2021/697 sayılı kararın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 51. maddesi uyarınca, **hükmün hukuki sonuçlarına etkili olmamak üzere KANUN YARARINA BOZULMASİNA,**

3. Kararın birer örneğinin taraflar ile Danıştay Başsavcılığına gönderilmesine ve kararın Resmi Gazete'de yayımlanmasına, 24/09/2026 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.